

Резюме на становището на Европейския надзорен орган по защита на данните относно мандата за водене на преговори за споразумение между ЕС и САЩ относно трансграничния достъп до електронни доказателства

[Пълният текст на настоящото становище може да се намери на английски, френски и немски език на уебсайта на ЕНОЗД www.edps.europa.eu]

(2019/C 186/06)

На 5 февруари 2019 г. Европейската комисия публикува препоръка за решение на Съвета за разрешаване на започването на преговори за сключване на международно споразумение със Съединените американски щати (САЩ) относно трансграничния достъп до електронни доказателства. В приложението към препоръката се излагат указания на Съвета за договаряне на споразумението. Целта на предложеното споразумение е, чрез общи правила, да разгледа правния въпрос за достъпа до данни със и без съдържание, съхранявани от доставчиците на услуги в ЕС и САЩ.

ЕНОЗД приветства и подкрепя целта на Комисията за сключване на споразумение относно трансграничния достъп до електронни доказателства със САЩ, като по този начин се гарантира високо равнище на защита на личните данни в предаването на данни между ЕС и САЩ за целите на правоприлагането, и оценява ангажимента за въвеждане на достатъчни гаранции. Както ЕНОЗД посочва от дълго време насам, ЕС има нужда от устойчиви договорености за споделяне на лични данни с трети държави за целите на правоприлагането, които да са напълно съвместими с Хартата на основните права. Дори при разследването на вътрешни случаи правоприлагащите органи все по-често се намират в „трансгранични ситуации“, просто защото е използван чуждестранен доставчик на услуги и информацията се съхранява по електронен път в трета държава. На практика това често се отнася до доставчици на услуги със седалище в САЩ поради господстващото им положение на световните пазари. Нарастващият обем на исканията за електронни доказателства и нестабилността на цифровата информация оказват натиск върху съществуващите модели на сътрудничество, като например правната взаимопомощ. ЕНОЗД разбира, че органите са изправени пред надпревара с времето за получаване на данни за своите разследвания и подкрепя усилията за разработване на нови модели на сътрудничество, включително в контекста на сътрудничеството с трети държави.

Настоящото становище има за цел да предостави конструктивни и обективни съвети, тъй като Съветът трябва да представи своите указания преди започването на тази деликатна задача. То се основава на съдебната практика на Съда на Европейския съюз през последните години, която потвърждава принципите за защита на данните, в това число непристрастност, точност и уместност на данните, независим надзор и индивидуални права на физическите лица. Тези принципи са толкова значими за публичните органи, колкото за частни дружества и придобиват още по-голямо значение предвид чувствителността на данните, необходими за наказателни разследвания.

На този фон ЕНОЗД желае да отбележи следното:

- той приветства факта, че препоръката вече включва важни гаранции за защита на данните, включително необходимостта Рамковото споразумение да се прилага чрез позоваване, и подкрепя необходимостта от някои допълнителни гаранции, както е предложено от Комисията;
- предвид специфичните рискове, които възникват в контекста на прякото сътрудничество между доставчиците на услуги и съдебните органи, той предлага да се включи съдебен орган към другата страна по споразумението;
- той препоръчва член 16 от ДФЕС да се добави като материалноправно основание.

Освен това, становището предлага допълнителни препоръки за възможни подобрения и пояснения на указанията за водене на преговори. ЕНОЗД остава на разположение на институциите за допълнителни консултации по време на преговорите и преди финализирането на бъдещото споразумение между ЕС и САЩ.

1. ВЪВЕДЕНИЕ И КОНТЕКСТ

1. На 17 април 2018 г. Комисията прие пакет от две законодателни предложения: предложение за регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси ⁽¹⁾ (наричано по-долу „предложението за електронни доказателства“) и предложение за директива за установяване на хармонизирани правила относно назначаването на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства ⁽²⁾. Въпреки че понастоящем работата продължава в Европейския парламент, Съветът на Европейския съюз (Съветът) постигна общ подход по тези две предложения ⁽³⁾.
2. На 5 февруари 2019 г. Комисията прие две препоръки за решения на Съвета: препоръка за разрешаване на започването на преговори с оглед на международно споразумение между Европейския съюз (ЕС) и Съединените американски щати (САЩ) относно трансграничния достъп до електронни доказателства за съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси ⁽⁴⁾ (наричана по-долу „препоръката“) и препоръка за разрешаване на участието на Комисията, от името на ЕС, в преговорите по втори допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за престъпления в кибернетичното пространство (CETS № 185) ⁽⁵⁾. Приложението към препоръката (наричано по-долу „приложението“) е от изключително значение, тъй като в него се излагат препоръчаните указания на Съвета до Комисията да договори споразумението от името на ЕС. Последната препоръка е предмет на отделно становище на ЕНОЗД ⁽⁶⁾. Въпреки това ЕНОЗД счита, че преговорите със САЩ и със Съвета на Европа са тясно свързани.
3. Препоръката беше приета въз основа на процедурата, предвидена в член 218 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) по отношение на споразумения, сключени между ЕС и трети държави. С настоящата препоръка Комисията се стреми да получи разрешение от Съвета да бъде определена за преговарящ от името на ЕС и да започне преговори със САЩ, в съответствие с указанията за водене на преговори, приложени към препоръката. След приключването на преговорите, за сключването на споразумението, Европейският парламент ще трябва да даде съгласието си с текста на договореното споразумение, след което Съветът ще трябва да вземе решение за сключването на споразумението. ЕНОЗД очаква да се допитат до него своевременно по текста на проекта на споразумението в съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725.
4. ЕНОЗД приветства факта, че са се допитали до него след приемането на препоръката от Европейската комисия, както и от Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи на Европейския парламент. ЕНОЗД също така приветства позоваването на своето становище в съображение 4 от препоръката. Той желае да подчертае, че настоящото становище не засяга каквито и да било допълнителни коментари, които ЕНОЗД би могъл да направи въз основа на допълнителната налична информация на по-късен етап.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

66. ЕНОЗД разбира необходимостта правоприлагащите органи да осигурят и получат електронни доказателства бързо и ефективно. Той подкрепя усилията за намиране на новаторски подходи за получаване на трансграничен достъп до електронни доказателства. Поради това настоящото становище има за цел да предостави на институциите на ЕС конструктивни и обективни съвети, тъй като Комисията се стреми да получи разрешение от Съвета за преговори със САЩ.

⁽¹⁾ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси, COM(2018) 225 final.

⁽²⁾ Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за установяване на хармонизирани правила относно определянето на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства, COM(2018)226 final.

⁽³⁾ Съветът прие общия си подход към предложението за регламент на 7 декември 2018 г., който може да бъде намерен на адрес: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/07/regulation-on-cross-border-access-to-e-evidence-council-agrees-its-position/#>. Съветът прие общия си подход към предложението за директива на 8 март 2018 г., който може да бъде намерен на адрес: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/03/08/e-evidence-package-council-agrees-its-position-on-rules-to-appoint-legal-representatives-for-the-gathering-of-evidence/>.

⁽⁴⁾ Препоръка за решение на Съвета за разрешаване на започването на преговори по споразумение между Европейския съюз и Съединените американски щати относно трансграничния достъп до електронни доказателства за целите на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, COM(2019) 70 final.

⁽⁵⁾ Препоръка за решение на Съвета за разрешаване на участието в преговори по втори допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за престъпления в кибернетичното пространство (CETS № 185), COM(2019) 71 final; Конвенция за засилено международно сътрудничество по въпросите на киберпрестъпността и електронните доказателства, Будапеща, 23 ноември 2001 г., CETS № 185.

⁽⁶⁾ Становище 3/2019 на ЕНОЗД относно участието в преговорите с оглед на Втори допълнителен протокол към Конвенцията от Будапеща за престъпленията в кибернетичното пространство.

67. ЕНОЗД изразява съгласие с изявлението на Комисията, че предвиденото споразумение следва да бъде обвързано с наличието на строги механизми за защита на основните права. В указанията за водене на преговори вече се предвиждат няколко принципа и гаранции за защита на данните. На първо място, той препоръчва да се включи член 16 от ДФЕС като едно от материалноправните основания в преамбюла на решението на Съвета. Той приветства това, че активно подкрепяното от него рамково споразумение следва да се прилага спрямо бъдещото споразумение. В своето Становище 1/2016 относно Рамковото споразумение, ЕНОЗД препоръчва съществени подобрения и засилване на редица гаранции; той препоръчва тези гаранции да бъдат включени в указанията за водене на преговори.
68. Като се има предвид въздействието на предвиденото споразумение върху основните права, ЕНОЗД счита също, че следва да бъдат включени допълнителни гаранции, освен вече предвидените, за да се гарантира, че окончателното споразумение отговаря на условието за пропорционалност. Той препоръчва по-специално участието на съдебните органи, определени от другата страна по споразумението, на възможно най-ранен етап в процеса на събиране на електронни доказателства, така че тези органи биха имали възможност да извършват преглед на съответствието на заповедите с основните права и да посочват основания за отказ.
69. В допълнение към тези общи препоръки, препоръките и мненията на ЕНОЗД в настоящото становище са свързани със следните конкретни аспекти на предвидените споразумения, които трябва да бъдат договорени със САЩ в указанията за водене на преговори:
- задължителният характер на споразумението;
  - последващите предавания на данни от компетентните органи на САЩ;
  - правата на субектите на данни в САЩ, по-специално правото на информация и правото на достъп;
  - контрол от и независим орган в САЩ;
  - средствата за съдебна защита и административна защита в САЩ;
  - съответните категории субекти на данни;
  - определението и видовете данни, обхванати от предвиденото споразумение;
  - престъпленията, обхванати от предвиденото споразумение;
  - специфичните предпазни мерки за гарантиране на подходящо ниво на сигурност на предадените данни;
  - вида органи, които могат да издават заповеди за електронни доказателства;
  - възможността доставчиците на услуги, на които е връчена заповед за издаване на електронни доказателства, да възразят въз основа на конкретни основания.
70. На последно място, ЕНОЗД остава на разположение на Комисията, Съвета и Европейския парламент, за да предоставя съвети на следващите етапи от този процес. Коментарите в настоящото становище не засягат каквито и да било допълнителни коментари, които ЕНОЗД би могъл да направи, тъй като могат да възникнат и други въпроси и впоследствие да бъдат разгледани, след като бъде предоставена допълнителна информация. Той очаква да се допитат до него относно текста на проекта на споразумението преди неговото финализиране.

Брюксел, 2 април 2019 г.

Giovanni BUTTARELLI

Европейски надзорен орган по защита на данните